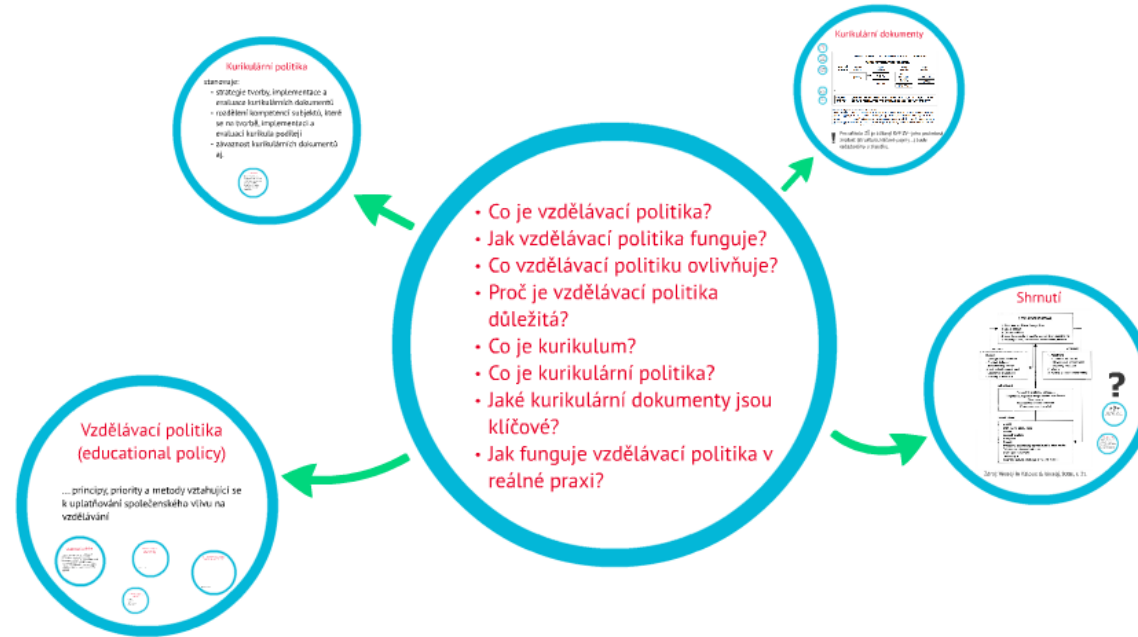

2. Vzdělávací a kurikulární politika, kurikulární dokumenty

mentů

- Co je vzdělávací politika?
- Jak vzdělávací politika funguje?
- Co vzdělávací politiku ovlivňuje?
- Proč je vzdělávací politika důležitá?
- Co je kurikulum?
- Co je kurikulární politika?
- Jaké kurikulární dokumenty jsou klíčové?
- Jak funguje vzdělávací politika v reálné praxi?

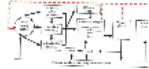
Vzdělávací politika (educational policy)

... principy, priority a metody vztahující se
k uplatňování společenského vlivu na
vzdělávání

Vzdělávací politika

- jako praktická činnost - rozhodování ministerstva, vyjednávání o způsobu financování, tvorba kurikulárních dokumentů
- jako vědní obor - vědecké zkoumání, analýza a zdůvodňování toho, jak praktická vzdělávací politika probíhá a jak by jí šlo vylepšit

Konceptuální rámec pro analýzu vlivu vzdělávací politiky

Úrovně vzdělávací politiky

- školní
- střední
- národní
- mezinárodní
- globální (evropská)

Základní typy výstupů procesu tvorby vzdělávací politiky

Typ výstupu	Popis
Strategická dokumenta	Strategické dokumenty, které stanovují dlouhodobé cíle a priority vzdělávací politiky.
Legislativní akty	Zákon, nařízení vlády, ministerstev, které stanovují právní rámec vzdělávací politiky.
Administrativní akty	Průvodní listy, usnesení vlády, ministerstev, které stanovují podrobnější pravidla a podmínky.
Finanční dokumenta	Státní rozpočet, rozpočty jednotlivých ministerstev, které stanovují finanční zdroje pro vzdělávání.
Školní dokumenta	Školní osnovy, učebnice, učební materiály, které jsou výsledkem tvorby vzdělávací politiky.

Zdroj: Novotný, 2014, s. 31.

Vzdělávací politika

- a) jako praktická činnost - rozhodování ministerstva, vyjednávání o způsobu financování, tvorba kurikulárních dokumentů
- b) jako vědní obor - vědecké zkoumání, analýza a zdůvodňování toho, jak praktická vzdělávací politika probíhá a jak by ji šlo vylepšit

Úrovně vzdělávací politiky

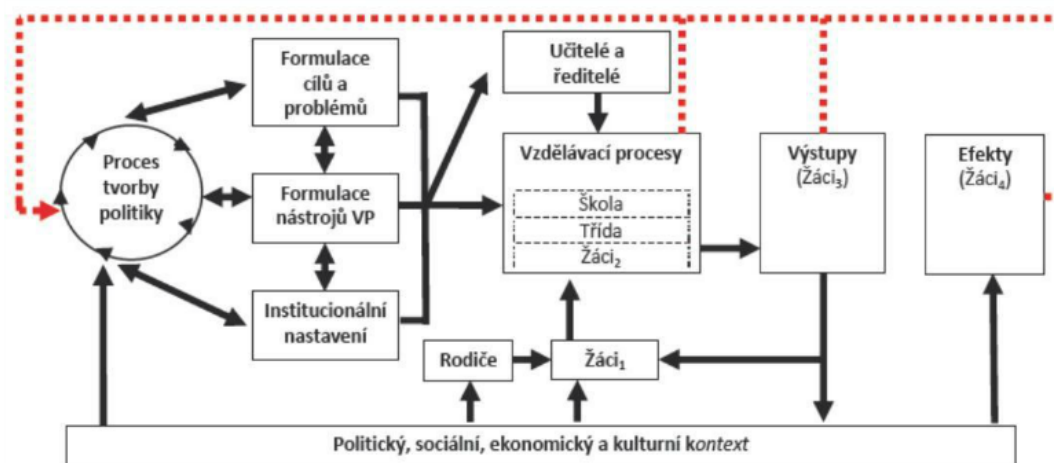
- globální
- nadnárodní
- národní
- regionální (krajská)
- lokální (obecní)

Základní typy výstupů procesu tvorby vzdělávací politiky

Základní typ	Subtypy	Příklady
Problémy a cíle (co a proč)	Formulace cílů	Konzistence formulace cílů Relevance formulace cílů ve vztahu k realitě
	Formulace problémů	Konzistence formulace problémů Relevance formulace problémů ve vztahu k realitě
Nástroje (Jak)	Regulační nástroje	Zákony, vyhlášky a další právní normy Rozhodnutí Kvazi-legislativa
	Finanční a materiální nástroje (podrobně viz tabulka 2)	Finanční příspěvky Granty Učební pomůcky Daně Poplatky Vouchers
	Informační, přesvědčovací a edukační nástroje	Informační kampaně Žebříčky školy (<i>ranking</i>) Školení a semináře Strategické a koncepční dokumenty
	Monitoring a evaluace	Testování
	Kurikulum	Standardizace
Institucionální nastavení (kdo a kde)	Organizační uspořádání vzdělávací soustavy	Míra stratifikace, standardizace a oborové specifčnosti
	Způsob řízení vzdělávací soustavy a stanovení odpovědností a pravomocí	Míra decentralizace a centralizace Autonomie učitelů

Zdroj: Veselý, 2011, s. 33.

Konceptuální rámec pro analýzu vlivu vzdělávací politiky

Zdroj: Veselý (2011, s. 28)

Kurikulární politika

stanovuje:

- strategie tvorby, implementace a evaluace kurikulárních dokumentů
- rozdělení kompetencí subjektů, které se na tvorbě, implementaci a evaluaci kurikula podílejí
- závaznost kurikulárních dokumentů aj.

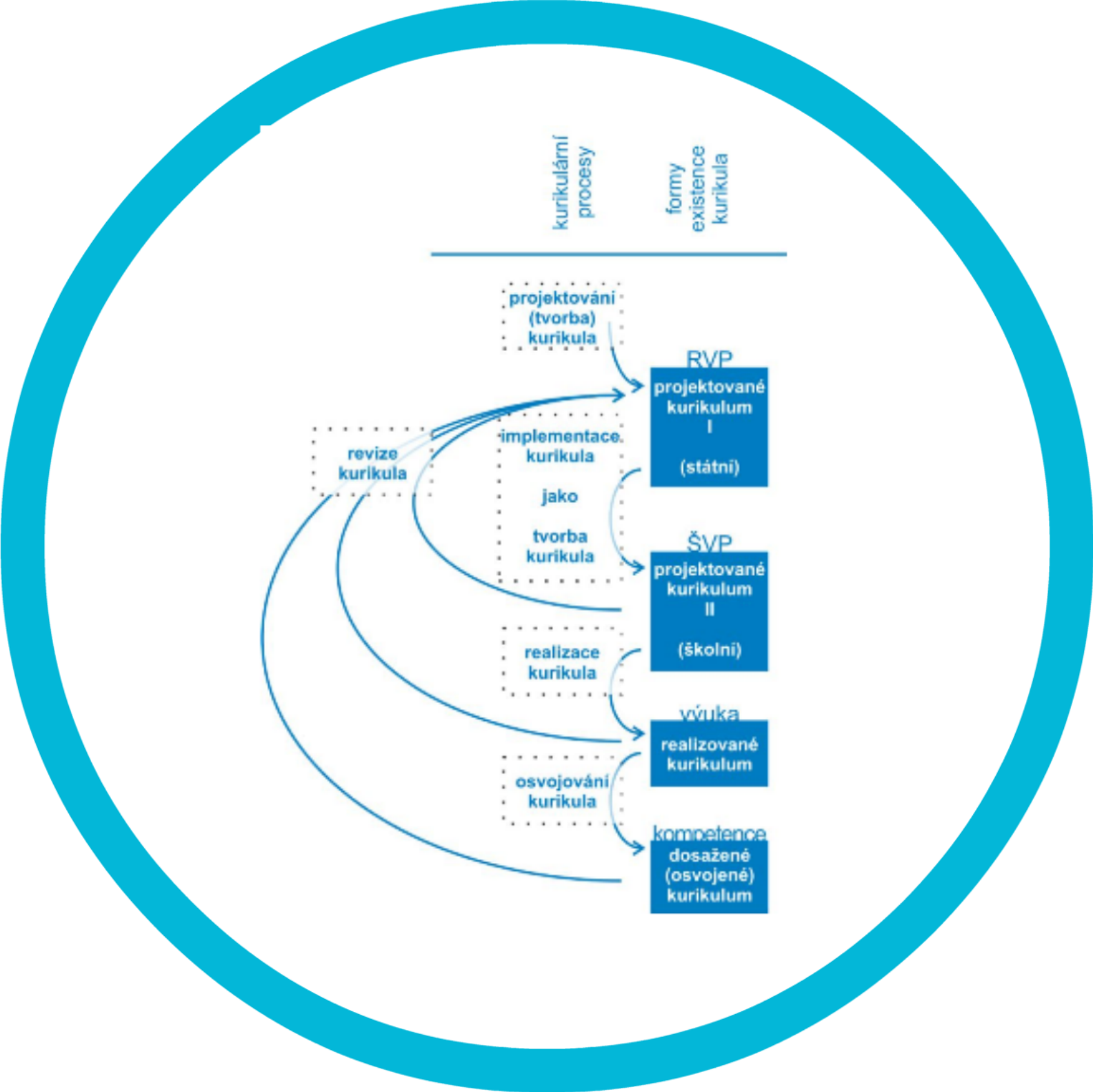
Kurikulum

Komplex problémů vztahujících se k řešení otázek proč, koho, v čem, jak, kdy, za jakých podmínek a s jakými očekávanými efekty vzdělávat.

Kurikulum

Komplex problémů
vztahujících se k řešení
otázek proč, koho, v čem,
jak, kdy, za jakých
podmínek a s jakými
očekávanými efekty
vzdělávat.

Kurikulární dokumenty

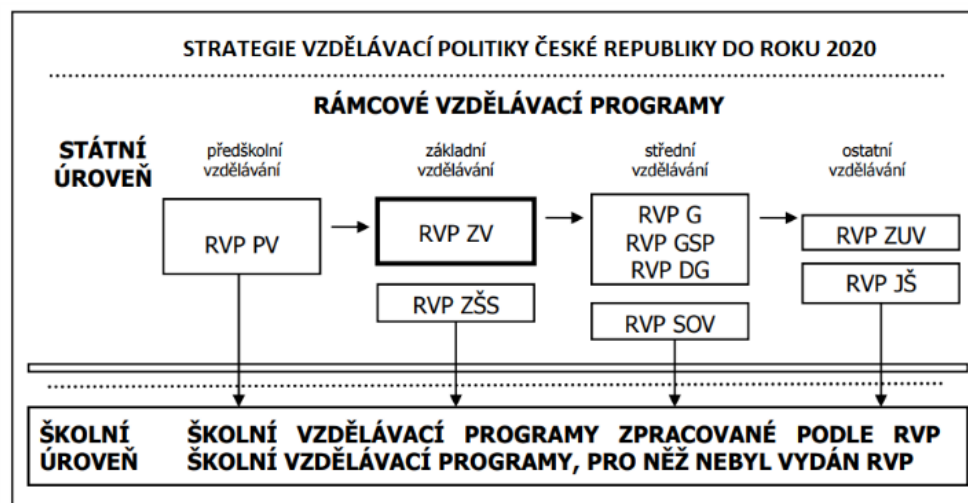

Schéma 1 – Systém kurikulárních dokumentů

Legenda: RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání; RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání; RVP ZŠS – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální; RVP G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia; RVP GSP – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou; RVP DG – Rámcový vzdělávací program pro dvojazyčná gymnázia; RVP SOV – Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání; RVP ZUV – Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání; RVP JŠ – Rámcový vzdělávací program pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky

! Pro učitele ZŠ je klíčový RVP ZV - jeho podrobná znalost (struktura, klíčové pojmy...) bude vyžadována u zkoušky.

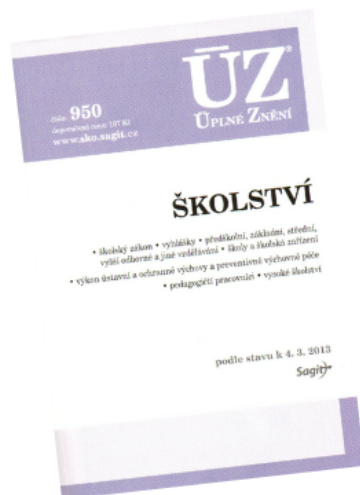
Mezinárodní kurikulární dokumenty

- dokumenty EU, OECD, UNESCO apod.
- Boloňská deklarace (1999)
- Lisabonský proces (2000-2010)
- Memorandum o celoživotním učení (2000)

Koncepční dokumenty

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>

Školská legislativa

- Listina základních lidských práv a svobod
- Úmluva o právech dítěte
- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (561/2004 a 562/2004 Sbírky zákonů)
- Zákon o pedagogických pracovnících (563/2004 Sbírky zákonů)

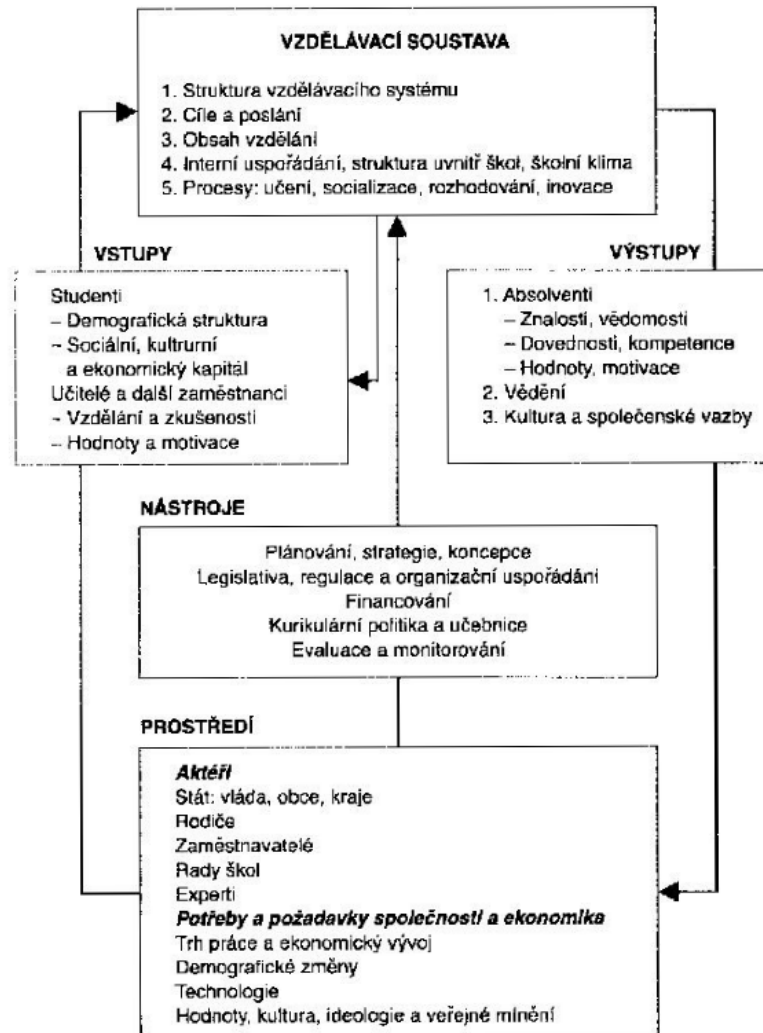
Učebnice

Schvalovací doložka by v souladu s § 27 školského zákona měla být zárukou, že učebnice je v souladu s cíli vzdělávání stanovenými školským zákonem, vzdělávacími programy a právními předpisy.

Další kurikulární dokumenty

- Tematické plány
- Třídní knihy
- Školní sešity

Shrnutí

Zdroj: Veselý in Kalous & Veselý, 2006, s. 21.

Efektivní ovlivňování vzdělávacích procesů je možné jen za předpokladu dobré znalosti reality.

Literatura k tématu

- Kalous, J., Veselý A. (Eds). (2006). *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum.
- Veselý, A. (2011). Konceptuální rámec pro analýzu vztahu vzdělávací politiky a vzdělávacích výsledků. *Orbis scholae*, 5(1), 23-52.
- ÚZ - úplná znění předpisů - Školství. (2013). Ostrava: Sagit.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.
Dostupný na <http://rvp.cz/informace/dokumenty-rvp/rvp-zv>

Pro fajnšmekry:

- Veselý, A. (2013). Vzdělávací politika: rozdílná vymezení, předpoklady a implikace. *Pedagogická orientace*, 23(3), 279–297.
- Pelikán, J. (2012). Státní vzdělávací politika jako významný problém českého školství. *Pedagogická orientace*, 22(4), 581–595.

